

بسم الله الرحمن الرحيم

بازگشت چهارهزار دانشجو از خارج توسط دستگاه استخباراتی تاجیکستان

(ترجمه)

خبر:

مقامات تاجیکستان بیش از چهارهزار دانشجو را به دلیل نگرانی از احتمال پیوستنشان به گروه‌های تروریستی از خارج بازگردانده‌اند. این خبر را سایمون یاتیموف، رئیس کمیته دولتی امنیت ملی تاجیکستان، در یک نشست خبری در شهر دوشنبه اعلام کرد.

به گفته یاتیموف، این جوانان در مؤسسات آموزشی خارج از کشور تحصیل می‌کردند و تحت تأثیر اندیشه‌های گروه‌های تندرو و نهادهای دینی خارجی قرار گرفته بودند؛ نهادهایی که فعالیت‌هایشان نگرانی دستگاه‌های امنیتی تاجیکستان را برانگیخته بود. او افزوده است که برای جلوگیری از پیوستن این افراد «به چنین گروه‌هایی»، بیش از چهارهزار دانشجوی تاجیک به وطن بازگردانده شدند، زیرا «از سوی سازمان‌های تروریستی و مؤسسات آموزشی دینی خارجی مورد هدف قرار گرفته بودند».

تبصره:

لازم به ذکر است که از پانزده سال به این سو، رژیم تاجیکستان نظارت و محدودیت شدیدی بر آموزش دینی جوانان تاجیک اعمال کرده است. آغاز این روند را می‌توان به سال ۲۰۰۹ بازگرداند؛ سالی که به نام «سال امام ابوحنیفه» اعلان شد.

دولت در پوشش حفظ مذهب حنفی دست به اقداماتی سرکوب‌گرانه زد؛ اقداماتی که به‌ویژه متوجه دانشجویان علوم دینی و کسانی بود که در خارج تحصیل می‌کردند. در ظرف چند سال، تقریباً تمام نهادهای آموزشی دینی تعطیل شدند و تنها «انستیتوت اسلامی دوشنبه» باقی ماند که تحت نظارت سخت‌گیرانه دولت به کار خود ادامه می‌دهد.

از آن زمان تاکنون، آموزش علوم دینی در تاجیکستان تنها در نهادهای رسمی دولت و با موافقت والدین امکان‌پذیر است. تنها نهاد فعال در این زمینه «انستیتوت علوم اسلامی دوشنبه» است که شمار بسیار محدودی از دانشجویان را می‌پذیرد. در نتیجه، تاجیکستان با کمبود شدید نیروی متخصص در این حوزه روبه‌رو است. بیشتر شخصیت‌های دینی مستقل و کسانی که تحصیلات دینی داشته‌اند، سال‌ها پیش تاجیکستان را ترک کرده‌اند یا با اتهام‌های ساختگی و پرونده‌های جنایی در زندان به سر می‌برند، و آنانی که باقی مانده‌اند تحت نظارت سخت‌گیرانه نهادهای امنیتی زندگی می‌کنند.

یکی از پایه‌های اصلی سیاست داخلی رئیس‌جمهور تاجیکستان، امام‌علی رحمان، جلوگیری از هرگونه بیداری دینی سیاسی است؛ مشابه آنچه در دهه نود میلادی رخ داد. با توجه به روند کنونی و با در نظر گرفتن اظهارات جانشین رحمان به نظر نمی‌رسد حتی پس از بازنشستگی احتمالی او در این زمینه تغییری رخ دهد. شایان ذکر است که در ماه اگست سال جاری، «رستم امام‌علی» شهردار دوشنبه و رئیس مجلس نمایندگان، در دیدار با مسئولان نهادهای عدلی و امنیتی پایتخت، نسبت به گسترش آموزش دینی غیرقانونی ابراز نگرانی کرده و گفته بود: «هشتاد درصد کسانی که آموزش دینی غیرقانونی دیده‌اند، جوانانی زیر سی سال هستند».

نویسنده: محمد منصور

19 جمادی الاول 1447 ه.ق.

10 نوامبر 2025 م.

مترجم: طه خالد